UNIVERSITATEA
Dimitrie Cantemir

Târgu Mureș, România
Str. Bodoni Sándor nr. 3-5
Tel.: +40-365-401.128
Fax: +40-365-401.125
E-mail: universitate@cantemir.ro
Web: www.cantemir.ro

GHID PRIVIND UTILIZAREA ETICĂ A INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN ACTIVITATEA ACADEMICĂ

Noiembrie 2026

CUPRINS

PREAMBUL 2
PRINCIPII GENERALE 3
1. Responsabilitate și verificare umană 3
2. Transparență și trasabilitate 3
3. Integritate academică 3
4. Confidențialitate și drepturi de autor 3
5. Competențe și utilizare responsabilă 4
6. Echitate și acces 4
PARTEA I 5
UTILIZAREA ETICĂ A INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN ACTIVITATEA ACADEMICĂ A STUDENȚILOR 5
I.1. Utilizări permise ale IA 5
I.2. Utilizări nepermise și restricționate 6
I.3. Menționarea utilizării IA în lucrare 7
I.4. Listă de verificare pentru utilizare etică 8
I.5. Recomandări practice 8
I.6. Sancțiuni 8
PARTEA a II-a 10
UTILIZAREA ETICĂ A INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN ACTIVITATEA ACADEMICĂ A CADRELOR DIDACTICE 10
II.1. Utilizări permise ale IA 10
II.2. Utilizări nepermise și restricționate 10
II.3. Transparența față de studenți și comunicarea regulilor 11
II.4. Listă de verificare pentru utilizare etică 12
II.5. Recomandări practice 12
II.6. Sancțiuni 13
PARTEA a III-a 14
UTILIZAREA ETICĂ A INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN CERCETARE ȘI PUBLICAȚII 14
DISPOZIȚII FINALE 15
Aplicare 15
Revizuire 16
RESURSE 17
Notă privind utilizarea IA la redactarea Ghidului 17

PREAMBUL

Prezentul Ghid adoptă, la nivelul Universității „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș, Ghidul-cadru privind utilizarea etică a inteligenței artificiale în activitatea academică, elaborat de Consorțiul Universităților Private din România și Republica Moldova (CUP), din care face parte Universitatea, și stabilește repere pentru utilizarea etică și transparentă a instrumentelor de inteligență artificială în mediul universitar.

Instrumentele de inteligență artificială (IA) generativă – precum ChatGPT, Gemini, Claude, Copilot – pot constitui resurse valoroase pentru învățare, predare, cercetare și dezvoltare profesională. Utilizarea lor în mediul universitar trebuie însă să se bazeze pe respectarea principiilor integrității academice, pe gândire critică și pe transparență. Folosirea acestor instrumente nu transferă responsabilitatea: aceasta rămâne, integral, a persoanei care semnează lucrarea sau materialul. Utilizarea necorespunzătoare a IA poate conduce la erori de interpretare, încălcarea eticii academice, a drepturilor de autor, a normelor privind protecția datelor și a confidențialității informațiilor.

Scopul Ghidului de față nu este de a limita utilizarea instrumentelor de inteligență artificială, ci de a sprijini formarea competențelor necesare pentru a le folosi cu discernământ în activitatea academică. Recomandările sale țin seama de orientările europene în domeniu și de bunele practici ale unor universități particulare din România și din străinătate.

Prezentul Ghid preia integral principiile și regulile Ghidului-cadru al CUP și le adaptează, acolo unde este necesar, specificului celor cinci facultăți ale Universității: Drept, Științe Economice, Psihologie, Geografie și Medicină Dentară.

Ghidul se adresează studenților și cadrelor didactice din toate facultățile Universității și privește deopotrivă învățarea, predarea, evaluarea și cercetarea. Acolo unde o facultate sau o disciplină are reguli proprii mai detaliate ori mai stricte, acelea se aplică cu prioritate, în limitele prezentului Ghid.

Regulile specifice adoptate la nivelul facultăților se formulează în concordanță cu prezentul Ghid și cu reglementările instituționale, se comunică transparent studenților și cadrelor didactice și nu pot institui sancțiuni ori derogări de la garanțiile procedurale prevăzute la nivelul Universității.

În sensul prezentului Ghid, instrumentele de inteligență artificială sunt, în principal, cele de IA generativă, care produc text, imagini, cod sau alte conținuturi pe baza cerințelor utilizatorului, inclusiv funcțiile de acest tip integrate în procesoare de text, motoare de căutare sau aplicații de traducere și de corectură. Prevederile privind instrumentele de detectare și deciziile automate se aplică oricărui sistem bazat pe IA.

Evoluția instrumentelor de inteligență artificială generativă a dus la dezvoltarea unor sisteme de inteligență artificială agentică, capabile să urmărească obiective complexe și să acționeze cu un anumit grad de autonomie și de planificare, inclusiv prin inițierea succesivă a mai multor acțiuni fără intervenția omului la fiecare pas. Prezentul Ghid se aplică și acestor sisteme; autonomia tehnică a instrumentului nu diminuează responsabilitatea persoanei care îl utilizează pentru verificarea și validarea rezultatelor obținute.

PRINCIPII GENERALE

Principiile generale de mai jos constituie cadrul comun de referință pentru utilizarea etică a inteligenței artificiale în activitatea academică și se aplică întregii comunități universitare. Ele exprimă valorile care trebuie să guverneze utilizarea IA în procesul de învățare, predare, cercetare și evaluare, indiferent de rolul utilizatorului sau de domeniul de studiu.

Regulile și recomandările specifice adresate studenților și cadrelor didactice sunt dezvoltate în părțile următoare ale Ghidului.

1. Responsabilitate și verificare umană

Orice persoană care utilizează instrumente de inteligență artificială în activitatea academică rămâne pe deplin responsabilă pentru acuratețea, corectitudinea și utilizarea rezultatelor obținute. IA poate constitui un instrument valoros de sprijin, dar nu poate înlocui gândirea critică, discernământul profesional și responsabilitatea umană.

Toate informațiile generate cu ajutorul IA trebuie verificate în surse credibile și adecvate domeniului de studiu sau de activitate. Modelele IA pot genera erori („halucinații"), informații incomplete sau depășite; verificarea lor rămâne întotdeauna responsabilitatea utilizatorului. Rezultatele furnizate de IA trebuie tratate ca puncte de plecare pentru analiză, nu ca răspunsuri definitive.

2. Transparență și trasabilitate

Utilizarea IA în activitatea academică trebuie să fie transparentă, adică să poată fi explicată și documentată. Atunci când contribuția IA este relevantă pentru rezultatul final, ea se menționează într-o formă potrivită tipului de lucrare sau de activitate.

Nivelul de detaliu al acestei menționări trebuie să fie proporțional cu contribuția IA la realizarea lucrării, activității didactice sau cercetării.

Întrucât IA funcționează adesea ca o „cutie neagră", este important ca utilizatorul să poată explica el însuși cum a folosit instrumentul, ce contribuție a avut acesta la rezultatul final și cum a verificat informațiile obținute. Prin trasabilitatea utilizării IA se înțelege posibilitatea de a reconstitui astfel procesul de lucru.

Orice rezultat obținut cu sprijinul IA trebuie să respecte drepturile de proprietate intelectuală și să permită recunoașterea contribuției reale a autorului uman.

3. Integritate academică

Instrumentele IA nu pot fi folosite într-un mod care să afecteze integritatea academică sau autenticitatea activităților de învățare, predare, cercetare și evaluare.

Prezentarea unui conținut generat de IA drept creație proprie, fabricarea de informații, citări sau rezultate ori utilizarea IA pentru eludarea regulilor academice sunt incompatibile cu principiile integrității academice.

Toate informațiile generate de IA trebuie verificate înainte de utilizare în lucrări academice, materiale didactice sau activități de cercetare.

În anumite situații, instrumentele IA pot reproduce, integral sau parțial, fragmente existente în sursele utilizate pentru antrenarea modelelor („regurgitare"). Din acest motiv, utilizatorii trebuie să verifice originalitatea conținutului generat și să nu preia fragmente fără a le identifica și cita sursa, pentru a evita plagiatul sau încălcarea drepturilor de autor.

4. Confidențialitate și drepturi de autor

Atunci când folosesc instrumente IA, membrii comunității universitare trebuie să respecte legislația privind protecția datelor, confidențialitatea informațiilor și drepturile de autor. De asemenea, trebuie respectate reglementările aplicabile sistemelor de inteligență artificială, în special Regulamentul (UE) 2024/1689 (AI Act).

Nu trebuie introduse în sisteme IA informații confidențiale, date cu caracter personal, materiale protejate sau documente interne, fără respectarea normelor legale și instituționale aplicabile.

Accesul la un material pentru lectură sau studiu nu presupune automat dreptul de a-l încărca într-un serviciu extern. Înainte de transmitere se verifică drepturile de utilizare, licența și condițiile serviciului. Aceeași regulă se aplică lucrărilor studenților, cursurilor, imaginilor, codului și bazelor de date. Plata unui abonament sau dezactivarea folosirii datelor pentru antrenare nu înlocuiește aprobarea instituțională și celelalte garanții necesare.

Parolele și cheile de acces personale nu se introduc în conversații cu instrumente IA, iar conectarea unui instrument IA la e-mail, fișiere sau baze de date proprii necesită o autorizare distinctă, limitată la scopul și la datele strict necesare. Dacă un instrument IA transmite informații fără permisiune sau intervine un alt incident de această natură, utilizarea sa încetează, iar structura desemnată de universitate este informată fără întârziere.

5. Competențe și utilizare responsabilă

Utilizarea etică a inteligenței artificiale presupune dezvoltarea continuă a competențelor necesare pentru înțelegerea limitelor, riscurilor și beneficiilor acestor tehnologii și pentru folosirea lor în mod responsabil și critic. IA trebuie utilizată ca instrument de sprijin pentru învățare, predare, cercetare și dezvoltare profesională, nu ca substitut al gândirii critice, creativității și responsabilității umane.

A ști să folosești un instrument de inteligență artificială nu înseamnă doar a formula bine o cerință, ci și a înțelege de ce greșește atunci când greșește: răspunde plauzibil și când nu știe, preia prejudecățile din datele cu care a fost antrenat și nu distinge singur între o sursă solidă și una inventată. Fluența răspunsului nu dovedește corectitudinea lui.

Responsabilitatea în utilizarea inteligenței artificiale presupune și folosirea rațională a resurselor digitale, având în vedere impactul energetic și de mediu al acestor tehnologii. Fiecare interogare consumă energie, iar apelul la IA pentru sarcini care se rezolvă mai simplu și mai repede altfel nu este nici eficient, nici justificat.

6. Echitate și acces

Accesul la instrumentele de inteligență artificială nu este egal: versiunile gratuite au, de regulă, funcții mai restrânse și limite de utilizare mai mici decât cele cu plată, iar calitatea răspunsurilor poate fi mai slabă în alte limbi decât engleza, inclusiv în limba română. Din acest motiv, cadrele didactice nu pot condiționa rezolvarea unei sarcini academice de utilizarea unui instrument care nu este nici pus la dispoziție de universitate, nici accesibil gratuit tuturor studenților, fără crearea unui cont personal.

Atunci când utilizarea IA este permisă, evaluarea are în vedere contribuția proprie a studentului, nu performanța instrumentului folosit.

Utilizarea instrumentelor bazate pe IA aprobate ca măsuri de sprijin pentru studenții cu dizabilități, potrivit procedurilor universității, nu constituie încălcare a prezentului Ghid, iar mențiunea prevăzută la secțiunea I.3 nu trebuie să dezvăluie motivul utilizării. Materialele didactice se adaptează pentru a fi accesibile, inclusiv în limba de studiu și pentru persoanele care folosesc tehnologii asistive.

PARTEA I

UTILIZAREA ETICĂ A INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN ACTIVITATEA ACADEMICĂ A STUDENȚILOR

Studenții au dreptul să cunoască, în primele două săptămâni ale semestrului, prin fișa disciplinei, regulile privind utilizarea IA, inclusiv în evaluare, să solicite și să primească lămuriri de la cadrul didactic sau, pentru lucrările de licență și de disertație, de la coordonator și să nu fie sancționați decât în urma procedurii prevăzute la secțiunea I.6 și în codul de etică al universității, după ce au fost ascultați. Orice modificare ulterioară a regulilor care privesc evaluarea se face doar cu acordul studenților, potrivit art. 9 alin. (1) lit. g) din Codul drepturilor și obligațiilor studentului, aprobat prin Ordinul ministrului educației nr. 4.394/2024.

I.1. Utilizări permise ale IA

IA este un instrument complementar studiului academic și poate contribui la învățarea activă, explorarea de idei și îmbunătățirea exprimării academice, dacă este utilizată cu discernământ.

IA poate fi utilizată, cu respectarea principiilor generale, pentru:

- Înțelegerea preliminară a unui subiect, explicații sau clarificări ale unor concepte studiate la curs;
- Generarea de idei de cercetare, planuri, structuri sau rezumate, cu verificarea ulterioară a informațiilor;
- Sugestii bibliografice sau sprijin în documentare, cu revizuirea atentă a referințelor;
- Traduceri automate preliminare, revizuite de autor sau de un specialist;
- Corecturi gramaticale, lingvistice sau stilistice, cu respectarea cerințelor de menționare prevăzute la secțiunea I.3;
- Simulări, exerciții de dialog, scenarii de învățare sau exemple ipotetice, cu verificarea ulterioară a conținutului;
- Redactarea unor modele preliminare de documente academice sau profesionale, cu revizuire critică și adaptare de către student;
- Exersarea argumentării academice prin dialog, întrebări și contraargumente;
- Examinarea critică a răspunsurilor generate de IA, prin identificarea erorilor, a prejudecăților și a interpretărilor nefundamentate, precum și prin argumentarea limitelor unei explicații sau recomandări.

Nu este necesară menționarea corectorului ortografic automat sau a corecturilor lingvistice minore care nu modifică ideile, argumentele sau concluziile lucrării. Reformulările substanțiale propuse de instrumente precum Grammarly sau Copilot se menționează potrivit secțiunii I.3, iar informațiile din rezumatele generate de motoarele de căutare se verifică și se citează din sursa originală.

Materialele didactice puse la dispoziția studenților, precum și înregistrările activităților didactice realizate cu acordul cadrului didactic, pot fi utilizate cu sprijinul instrumentelor IA pentru studiu individual, cu respectarea drepturilor de autor, a obligațiilor de confidențialitate și a restricțiilor comunicate de titular. Transmiterea acestora către servicii IA externe se face numai în condițiile în care utilizatorul este autorizat să le transmită și sunt respectate cerințele aplicabile de protecție a informațiilor.

Exemple generale:

- **Învățare și înțelegere:** Folosești IA pentru a obține o explicație introductivă a unui concept studiat la curs, apoi verifici informațiile în bibliografia recomandată și reformulezi explicația în propriile cuvinte.
- **Structurare a lucrării:** Ceri IA să propună o posibilă structură pentru un referat sau un proiect, dar scrii personal conținutul final și îți formulezi propriile idei și argumente.

- **Documentare preliminară:** Folosești IA pentru a obține o listă orientativă de surse bibliografice, apoi verifici dacă acestea există și sunt corecte, în baze de date academice sau în alte surse de încredere.
- **Traducere preliminară:** Utilizezi DeepL, ChatGPT sau un alt instrument pentru o traducere de lucru a unui articol științific, verifici termenii de specialitate și menționezi că traducerea este neoficială.
- **Corectură lingvistică:** Folosești IA pentru revizuirea gramaticii unei lucrări, dar nu modifici sensul ideilor, argumentelor sau concluziilor tale.

Exemple în diferite domenii de studiu:

- ✓ **Drept:** Folosești IA pentru a înțelege structura unei cereri de chemare în judecată, apoi verifici toate informațiile în legislația în vigoare și în bibliografia recomandată.
- ✓ **Economie:** Folosești IA pentru a înțelege un model economic sau pentru a interpreta, preliminar, un set de indicatori financiari, verificând ulterior datele în surse oficiale.
- ✓ **Psihologie:** Folosești IA pentru a înțelege un concept teoretic sau o metodă de evaluare, apoi verifici informațiile în literatura de specialitate; IA nu poate înlocui evaluarea clinică sau interpretarea unui caz real.
- ✓ **Geografie:** Folosești IA pentru a înțelege un fenomen geografic sau pentru a interpreta preliminar date statistice ori cartografice, verificând ulterior sursele și metodele în bibliografia de specialitate.
- ✓ **Medicină dentară:** Folosești IA pentru a înțelege un protocol de tratament sau un termen de specialitate, apoi verifici informația în ghidurile clinice recomandate; IA nu poate înlocui examinarea clinică a pacientului sau decizia terapeutică.

În lipsa unor reguli specifice comunicate de cadrul didactic pentru o anumită disciplină, se aplică utilizările permise de la secțiunea I.1 și interdicțiile de la secțiunea I.2, iar, în situațiile neprevăzute, utilizarea inteligenței artificiale se apreciază cu discernământ și responsabilitate, în raport cu obiectivele activității academice. Lucrarea predată trebuie să reflecte propria contribuție intelectuală, iar sprijinul oferit de IA nu poate înlocui competențele care fac obiectul evaluării. În lipsa unor reguli specifice, studentul nu poate fi sancționat pentru o utilizare a IA care respectă prevederile de la secțiunile I.1–I.3.

Permisiunea sau restricționarea utilizării instrumentelor de inteligență artificială în activitățile de învățare și evaluare se stabilește în raport cu rezultatele învățării urmărite la nivelul disciplinei. Sprijinul oferit de IA nu trebuie să substituie demonstrarea cunoștințelor, abilităților, autonomiei și responsabilității care fac obiectul evaluării. Cadrul didactic precizează pentru activitățile evaluate operațiunile în care utilizarea IA este permisă, limitată sau nepermisă.

I.2. Utilizări nepermise și restricționate

Nu este permisă utilizarea IA pentru:

- Predarea unor lucrări generate integral sau parțial de IA, fără menționarea utilizării;
- Predarea, ca lucrare proprie supusă evaluării, a unui conținut generat integral sau într-o proporție care afectează contribuția intelectuală proprie și demonstrarea competențelor evaluate, cu sprijinul IA, chiar dacă utilizarea este menționată, fără permisiunea expresă a cadrului didactic;
- Generarea de citări, referințe, date, rezultate sau exemple fabricate, atunci când sunt prezentate drept fapte reale;
- Obținerea de răspunsuri la examene, teste sau alte evaluări, cu excepția cazului în care cadrul didactic a permis expres această utilizare;
- Reformularea unor texte preluate din alte surse, în scopul ascunderii preluării (denumită uneori „plagiat asistat de IA”);
- Introducerea în instrumente IA a documentelor confidențiale sau a datelor cu caracter personal, cu încălcarea regulilor aplicabile ori, în cazul datelor cu caracter personal, fără anonimizarea lor, astfel încât persoanele să nu mai poată fi identificate; simpla eliminare a numelor nu este suficientă.

Pentru instrumentele care nu sunt aprobate pentru prelucrarea acestor date se folosesc numai date fictive ori efectiv anonimizate și materiale care pot fi transmise legal.

Declararea utilizării IA nu transformă o utilizare interzisă într-una permisă; nedeclararea unui sprijin semnificativ, atunci când declararea era obligatorie, se analizează distinct, potrivit secțiunii I.6.

Exemple:

- **Lucrări generate de IA:** Predai un eseu, un referat sau un proiect creat integral sau parțial de un instrument IA, fără să menționezi utilizarea acestuia – poate constitui fraudarea evaluării, abatere prevăzută de Legea învățământului superior nr. 199/2023.
- **Fabricarea de informații:** Folosești IA pentru a crea citări, referințe bibliografice, date statistice, rezultate de cercetare sau exemple care nu există – este interzis.
- **Plagiat prin reformulare:** Introduci fragmente dintr-un articol, curs sau altă lucrare în ChatGPT și ceri reformularea lor „pentru a nu fi detectate de antiplagiat" – constituie plagiat, indiferent de instrumentul folosit pentru reformulare.
- **Utilizare în examene:** Deschizi un instrument IA în timpul unui examen, test sau colocviu pentru a obține răspunsuri, fără ca acest lucru să fie permis – poate constitui fraudarea evaluării și poate atrage anularea rezultatului.
- **Confidențialitate încălcată:** Încarci într-un model IA public un document care conține nume reale, date personale, informații medicale, financiare, instituționale sau alte informații confidențiale – poate încălca normele privind protecția datelor și obligațiile de confidențialitate.
- **Confidențialitate profesională:** Introduci într-un instrument IA protocoale sau rapoarte de evaluare psihologică, itemi ai unor teste cu acces restricționat, transcrieri de interviuri sau studii de caz provenite din practica reală – eliminarea numelui nu este suficientă pentru anonimizare, iar informația rămâne protejată de confidențialitatea profesională și de regulile privind instrumentele de evaluare; scenariile fictive, construite în scop didactic, rămân permise potrivit secțiunii I.1.
- **Traduceri neoficiale nerevizuite:** Preiei pasaje dintr-o traducere automată nevalidată și le folosești ca atare într-o lucrare academică, fără verificarea terminologiei și fără menționarea utilizării IA.

I.3. Menționarea utilizării IA în lucrare

Utilizarea IA care a contribuit la conținutul, structura sau formularea lucrării trebuie menționată transparent, printr-o notă de subsol, secțiune distinctă sau declarație explicită. Menționarea indică instrumentul folosit, scopul și perioada utilizării, partea lucrării la care se referă sprijinul primit și, dacă este cazul, promptul.

Necesitatea declarării utilizării IA se apreciază în raport cu natura și amploarea contribuției acesteia la conținutul intelectual al lucrării. Asistența tehnică ori corectura lingvistică minoră care nu modifică ideile, argumentele, analiza sau concluziile nu necesită, de regulă, o declarație distinctă, cu excepția situațiilor în care există cerințe specifice comunicate anterior. Utilizarea IA pentru structurarea substanțială a lucrării, generarea de conținut, formularea argumentelor, analiza datelor ori realizarea unor componente relevante pentru evaluare se declară explicit.

Instrumentele de inteligență artificială nu sunt surse bibliografice și nu înlocuiesc obligația de a cita sursele originale. Rolul IA se menționează separat, iar afirmațiile și datele obținute cu ajutorul ei trebuie verificate și susținute prin surse academice credibile. Atunci când este util pentru verificarea sau reproducerea demersului, autorul poate indica și versiunea aplicației sau prompturile esențiale. Dacă instrumentul sau rezultatul generat de acesta constituie obiectul analizei ori face parte din metodologie, acesta se identifică și se citează potrivit convențiilor disciplinei sau cerințelor editoriale; versiunea se indică dacă este disponibilă, iar dacă nu este afișată, se precizează acest fapt și data accesării.

Model complet recomandat:

La realizarea acestei lucrări am folosit [instrumentul și versiunea – de exemplu, ChatGPT, versiunea X], în [perioada utilizării], pentru [scopul utilizării – de exemplu, generarea unor idei preliminare, structurarea lucrării, redactarea rezumatului, corectura lingvistică]. Am verificat independent informațiile obținute cu ajutorul IA și am revizuit toate fragmentele realizate cu sprijinul acesteia. Ideile,

analiza și concluziile finale îmi aparțin și îmi asum integral conținutul lucrării. [Dacă este cazul:] Nu am utilizat instrumente IA pentru [de exemplu, redactarea textului, analiza datelor, formularea concluziilor].

Exemplu scurt (recomandat pentru note de subsol):

Lucrarea a fost realizată cu sprijinul instrumentului ChatGPT (versiunea X, [luna și anul]), utilizat pentru structurarea substanțială a conținutului și revizuirea lingvistică.

În cazul lucrărilor realizate în echipă, declarația privind utilizarea IA se face în numele tuturor membrilor și precizează partea din lucrare la care se referă fiecare utilizare; răspunderea pentru o utilizare nedeclarată se apreciază individual.

Pentru lucrările de licență, de disertație și de doctorat, regulile privind utilizarea IA se stabilesc prin reglementările universității sau ale facultății privind elaborarea lucrărilor de finalizare a studiilor și se comunică de coordonator la începutul colaborării; în declarație se indică perioada utilizării și scopurile principale, iar prompturile esențiale se păstrează pentru a fi prezentate la cerere.

I.4. Listă de verificare pentru utilizare etică

☑ Lucrarea reflectă gândirea și contribuția mea proprie;

☑ Am verificat toate informațiile și sursele generate de IA;

☑ Am folosit IA doar ca instrument auxiliar, nu ca sursă principală;

☑ Am declarat utilizarea IA și am respectat instrucțiunile cadrului didactic;

☑ Am respectat confidențialitatea datelor personale și profesionale.

I.5. Recomandări practice

- ❖ Înainte de a folosi IA pentru teme sau proiecte, consultați politica cadrului didactic privind utilizarea acestor instrumente – unele discipline pot avea reguli specifice;
- ❖ Folosiți IA ca sprijin, nu ca substitut al reflecției personale, al lecturii bibliografiei recomandate și al studiului individual;
- ❖ Consultați întotdeauna sursele primare și bibliografia de specialitate înainte de a cita;
- ❖ Verificați terminologia specifică domeniului atunci când utilizați traduceri automate;
- ❖ Evitați introducerea de date sensibile în instrumente online;
- ❖ Păstrați, pentru transparență, copii ale interacțiunilor relevante cu IA (prompturi și răspunsuri), cel puțin până la încheierea situației la disciplina respectivă, iar pentru lucrarea de licență, de disertație sau de doctorat, până la susținerea acesteia. Nu vi se poate solicita acces la întregul cont personal sau la conversații fără legătură cu lucrarea; înainte de a le prezenta, eliminați informațiile personale ori confidențiale care nu sunt necesare verificării.

Atenție: în anumite discipline în care exprimarea, stilul, creativitatea, traducerea sau rezolvarea independentă a unor probleme constituie ele însele competențe evaluate, cadrul didactic poate stabili reguli mai restrictive privind utilizarea instrumentelor IA. Studenții au obligația de a respecta cerințele specifice comunicate pentru fiecare disciplină.

I.6. Sancțiuni

Nerespectarea regulilor obligatorii din prezentul Ghid poate constitui abatere de la normele de etică și integritate academică și se sancționează potrivit codului de etică și regulamentelor universității. În caz de suspiciune, cadrul didactic poate invita studentul să explice modul în care a realizat lucrarea, consemnează explicațiile acestuia și, dacă suspiciunea se menține, sesizează structura competentă, potrivit regulamentelor universității.

Utilizarea IA fără menționare, în situațiile în care menționarea este obligatorie, poate constitui fraudarea evaluării, inclusiv în cazul lucrărilor de licență, de disertație sau de doctorat. La aprecierea faptei se au în vedere amploarea contribuției IA, caracterul intenționat al omisiunii, regulile comunicate la disciplina respectivă și eventuala repetare a faptei.

Rezultatele instrumentelor automate de detectare a conținutului generat de IA au caracter orientativ și nu constituie, prin ele însele, dovada unei utilizări neetice. Evaluarea trebuie realizată în ansamblu, prin raportare la conținutul lucrării, explicațiile oferite de student și celelalte elemente.

Scorul unui instrument de detectare nu reprezintă o măsură certă a ponderii contribuției IA și nu trebuie confundat cu un raport de similitudine; sunt posibile atât atribuiri greșite ale unui text uman către IA, cât și omiterea unor texte generate. Nu se stabilesc praguri automate de sancționare, de reducere a notei sau de respingere a unei lucrări, iar autenticitatea nu se stabilește printr-un procent universal de text presupus generat de IA. Verificarea cu un instrument de detectare presupune aprobarea acestuia pentru acest scop și respectarea drepturilor asupra lucrării și a protecției datelor.

Furnizarea de răspunsuri generate cu IA altor colegi în timpul evaluărilor poate constitui, de asemenea, fraudarea evaluării.

Înainte de adoptarea unei decizii de sancționare sau de anulare a rezultatelor unei evaluări, studentul este ascultat și poate arăta cum a lucrat – prin prezentarea orală a conținutului, prin etapele intermediare ale lucrării sau prin istoricul interacțiunilor cu instrumentul IA. Lipsa acestui istoric nu constituie, prin ea însăși, dovada unei utilizări nepermise. Utilizarea nepermisă constatată în timpul unui examen se consemnează pe loc, potrivit regulamentelor privind desfășurarea examenelor, iar ascultarea studentului are loc înainte de stabilirea consecințelor. Decizia poate fi contestată potrivit legii și regulamentelor universității.

Studentului i se comunică regula presupus încălcată, elementele concrete pe care se întemeiază suspiciunea și modalitatea de a răspunde. O schimbare de stil, un răspuns oral ezitant sau simpla utilizare a unui instrument IA nu dovedesc, separat, o abatere. Explicațiile și probele se analizează împreună, fără a cere studentului să dovedească un fapt negativ imposibil de verificat.

PARTEA a II-a

UTILIZAREA ETICĂ A INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN ACTIVITATEA ACADEMICĂ A CADRELOR DIDACTICE

II.1. Utilizări permise ale IA

IA poate sprijini cadrele didactice în pregătirea materialelor de curs, în proiectarea activităților de evaluare, în cercetare și în comunicarea cu studenții, cu condiția ca implicarea și judecata lor profesională să rămână determinante pentru rezultatul final.

Cu respectarea principiilor generale, IA poate fi utilizată de cadrele didactice pentru:

- Pregătirea unor schițe de curs sau de seminar ori a unor materiale didactice auxiliare, revizuite critic înainte de a fi puse la dispoziția studenților;
- Generarea unor exemple, studii de caz, întrebări de test sau itemi de evaluare formativă, verificați ulterior pentru acuratețe și relevanță;
- Adaptarea conținutului didactic pentru diferite niveluri de pregătire sau stiluri de învățare ale studenților;
- Îmbunătățirea lingvistică și stilistică a materialelor didactice sau de cercetare;
- Sprijinirea unor sarcini repetitive legate de evaluare, precum identificarea unor tipuri frecvente de erori, elaborarea grilelor și a baremelor sau formularea unui feedback formativ, fără ca IA să propună, să atribuie sau să fundamenteze note ori punctaje individuale;
- Documentare preliminară, explorarea literaturii de specialitate și sprijin în activitatea de cercetare și de îndrumare a studenților.

Exemple:

- **Pregătirea cursului:** Folosiți IA pentru a genera o schiță inițială a unui curs nou, pe care o completați și o verificați cu bibliografie de specialitate înainte de a o preda studenților.
- **Evaluare formativă:** Cereți IA să propună o listă de întrebări pentru un test de autoevaluare, pe care le verificați și le corectați înainte de a le pune la dispoziția studenților.
- Feedback pentru studenți: Folosiți IA pentru a formula un feedback preliminar la un set de lucrări, pe care îl revizuiți și îl personalizați înainte de a-l transmite. Înainte de a introduce lucrările în instrumentul IA, eliminați numele studenților și orice alte elemente care permit identificarea lor. Eliminarea numelui nu este suficientă dacă studentul poate fi identificat din conținut; trebuie respectate și drepturile asupra lucrării.

Fiecare cadru didactic decide, în limitele prezentului Ghid și ale reglementărilor universității, dacă și în ce măsură permite utilizarea IA de către studenți la disciplina pe care o predă, inclusiv în evaluare. Regulile stabilite se comunică studenților potrivit secțiunii II.3 din acest Ghid. Interdicțiile privind lipsa mențiunii, fabricarea de informații, plagiatul și protecția datelor nu pot fi ridicate prin regulile disciplinei.

II.2. Utilizări nepermise și restricționate

Nu este permisă utilizarea IA pentru:

- Generarea integrală a materialelor de curs, a subiectelor de examen sau a feedbackului oferit studenților, fără verificare și adaptare umană;
- Propunerea, atribuirea sau fundamentarea notelor ori punctajelor individuale; luarea altor decizii academice cu impact direct asupra studenților – promovare, acordarea de burse sau alte beneficii – pe baza exclusivă a rezultatelor generate de IA. Revizuirea umană trebuie să fie efectivă: evaluatorul consultă lucrarea și aplică integral criteriile anunțate; IA nu propune, nu atribuie și nu fundamentează, nici cu titlu orientativ, nota sau punctajul individual al studentului. Validarea formală a unui scor automat nu este suficientă. Studentul poate solicita explicații privind evaluarea și revizuirea acesteia prin procedurile universității.

- Introducerea în instrumente IA a datelor cu caracter personal ale studenților sau colegilor (nume, lucrări, evaluări, informații medicale ori disciplinare), fără temei legal sau cu încălcarea normelor privind protecția datelor;
- Deducerea emoțiilor studenților, inclusiv la supravegherea examenelor online, cu excepția situațiilor justificate de motive medicale sau de siguranță (practică interzisă prin art. 5 alin. (1) lit. f) din Regulamentul (UE) 2024/1689 – AI Act);
- Utilizarea rezultatelor unor instrumente de detectare a conținutului generat de IA ca temei unic al unei decizii care afectează un student, inclusiv al unei acuzații de fraudare a evaluării;
- Distribuirea sau publicarea unor materiale didactice generate cu ajutorul IA care conțin informații confidențiale despre studenți sau colegi.

Exemple:

- **Note propuse de IA**: Cereți unui instrument IA să propună note pentru lucrările studenților, chiar dacă urmează să le verificați – nu este permis.
- **Suspiciune de fraudă:** Acuzați un student de utilizare necorespunzătoare a IA doar pe baza rezultatului unui detector automat, fără nicio altă verificare sau discuție cu studentul – nu este acceptabil, deoarece rezultatul unui detector nu poate constitui probă unică.
- **Date sensibile:** Încărcați într-un instrument IA public lucrările sau notele unui student, cu numele acestuia, pentru a obține sugestii de corectură – încalcă normele privind protecția datelor.

II.3. Transparența față de studenți și comunicarea regulilor

Cadrele didactice au obligația de a comunica studenților, prin fișa disciplinei sau prin alte mijloace accesibile, dacă și în ce condiții este permisă utilizarea IA la disciplina respectivă, precum și modul în care trebuie menționată această utilizare în lucrările predate. Regulile care privesc evaluarea se comunică la începutul semestrului, iar modificarea lor ulterioară se face numai în condițiile prevăzute de reglementările privind drepturile studenților. Cadrele didactice informează studenții și dacă lucrările vor fi verificate cu instrumente de detectare a conținutului generat de IA.

Pentru facilitarea comunicării unitare către studenți, cadrul didactic poate utiliza un model instituțional de informare, anexat fișei disciplinei sau publicat pe platforma educațională. Pentru fiecare activitate evaluată se precizează, după caz: (a) utilizare permisă, cu respectarea regulilor de verificare și declarare; (b) utilizare limitată la operațiunile indicate; (c) utilizare nepermisă pentru realizarea activității evaluate, cu respectarea adaptărilor de accesibilitate aplicabile. Regimul de utilizare poate varia între activitățile aceleiași discipline.

Pentru claritate, comunicarea regulilor la o disciplină poate urma unul dintre patru regimuri, ales potrivit competenței evaluate: IA interzisă – sarcina se rezolvă fără sprijinul IA, cu excepția corecturii ortografice automate care nu modifică formulările, dacă regulile disciplinei nu prevăd altfel, și cu indicarea resurselor admise; IA permisă limitat – sunt autorizate numai operațiunile enumerate, de exemplu corectura sau organizarea preliminară a materialului; IA permisă cu declarare – sunt admise utilizări mai ample, cu obligația de a menționa contribuția IA și de a arăta partea proprie; IA integrată didactic – utilizarea critică a IA face parte din obiectivele activității și se evaluează ca atare.

Exemple de formulare pentru fișa disciplinei, după regim: „La acest referat, nu se utilizează IA în nicio etapă de realizare, cu excepția corecturii ortografice automate, deoarece se evaluează munca independentă” (IA interzisă); „La acest proiect, IA poate fi folosită numai pentru documentare preliminară și corectură; nu este permisă pentru redactarea secțiunilor de analiză” (IA permisă limitat); „La această lucrare sunt permise [operațiunile], cu menționarea instrumentului și a perioadei folosirii; studentul trebuie să poată explica întregul rezultat” (IA permisă cu declarare); „Utilizarea critică a IA face parte din obiectivele acestei activități; se evaluează [criteriile]” (IA integrată didactic).

Atunci când o sarcină presupune folosirea unui instrument IA, cadrul didactic îl indică în fișa disciplinei și se asigură că toți studenții îl pot utiliza fără costuri și fără să fie obligați să își creeze un cont personal la un serviciu extern.

Dacă accesul echitabil nu poate fi asigurat, cadrul didactic oferă o modalitate echivalentă de atingere și evaluare a rezultatelor învățării, fără dezavantaj la notare. Când utilizarea IA este ea însăși o competență

evaluată, Universitatea asigură un mediu adecvat de lucru sau adaptează organizarea activității; nu transferă studentului costul ori riscul unui serviciu extern.

Exemplu de precizare: *La această disciplină, IA poate fi folosită pentru documentare și corectură lingvistică la referat, cu menționarea utilizării potrivit secțiunii I.3; nu poate fi folosită la testele de seminar și la examenul final.*

Atunci când IA a contribuit substanțial la materialele didactice, la itemii de evaluare sau la feedbackul oferit studenților, cadrul didactic menționează această contribuție, cu respectarea acelorași principii de transparență prevăzute la secțiunea I.3 pentru lucrările studenților. Contribuția este substanțială atunci când textele, exemplele, itemii sau aprecierile generate de IA sunt preluate, chiar și după revizuire, în materialul transmis studenților; pentru itemii de evaluare, mențiunea se poate face global, în fișa disciplinei.

Exemplu de menționare:

Acest material didactic a fost realizat cu sprijinul unui instrument de inteligență artificială (de exemplu, ChatGPT, versiunea X, [luna și anul]), utilizat pentru generarea unor exemple și întrebări de verificare; conținutul a fost revizuit și adaptat de autor.

Dacă fișa disciplinei nu cuprinde aceste precizări, inclusiv până la actualizarea ei, cadrul didactic le comunică studenților la prima activitate didactică, pe platforma de curs sau printr-un alt mijloc care permite consultarea lor ulterioară; până atunci, se aplică regulile generale de la secțiunile I.1–I.3.

În cazul lucrărilor de licență, de disertație sau de doctorat, înainte de susținerea acestora, coordonatorul poate verifica, împreună cu studentul, declarația privind utilizarea IA prevăzută la secțiunea I.3. Dacă declarația nu corespunde modului în care a fost elaborată lucrarea, coordonatorul poate condiționa avizarea lucrării pentru susținere de corectarea declarației sau de refacerea părților în cauză. În cazul condiționării avizării, studentul poate solicita și primi din partea coordonatorului o îndrumare scrisă care să precizeze neconcordanțele constatate și remedierile solicitate.

II.4. Listă de verificare pentru utilizare etică

- ☑ Am verificat critic orice conținut generat cu ajutorul IA înainte de a-l utiliza în activitatea didactică sau de evaluare;
- ☑ Am comunicat studenților regulile privind utilizarea IA la disciplina mea;
- ☑ Deciziile finale privind notarea și evaluarea studenților îmi aparțin integral;
- ☑ Am respectat condițiile instituționale de transmitere și prelucrare a datelor și a lucrărilor studenților;
- ☑ Am menționat, dacă este cazul, contribuția IA la materialele didactice pe care le-am realizat.

II.5. Recomandări practice

- ❖ Proiectați activități de evaluare care pun accent pe proces, nu doar pe rezultatul final – etape intermediare, ciorne, justificarea alegerilor, prezentări orale – pentru a descuraja utilizarea necorespunzătoare a IA de către studenți;
- ❖ La nivelul programului de studii, corelați evaluările astfel încât să existe atât activități de învățare în care IA poate fi folosită critic, cât și verificări credibile ale competențelor individuale, alegând probele potrivit competenței urmărite și evitând multiplicarea inutilă a sarcinilor sau a documentelor justificative;
- ❖ Explicați studenților riscurile utilizării IA – erori, informații fabricate sau prejudecăți algoritmice (engl. *bias*) – și încurajați-i să verifice sursele;
- ❖ Folosiți IA ca instrument complementar, nu ca substitut al interacțiunii și îndrumării directe oferite studenților;
- ❖ Folosiți timpul economisit cu ajutorul IA la sarcinile repetitive pentru îndrumarea directă a studenților;
- ❖ Actualizați-vă periodic cunoștințele despre instrumentele IA și despre utilizarea lor în activitatea didactică, participând la activități de formare organizate sau recomandate de universitate și

consultând surse de încredere, precum documentele indicate în secțiunea Resurse a prezentului Ghid;

- ❖ Evitați introducerea de date sensibile sau confidențiale în instrumente IA publice, indiferent de scop.

Atenție: formele orale, practice sau bazate pe portofoliu pot contribui la verificarea competențelor, dar nu garantează singure autenticitatea; ele se aleg și se combină în funcție de rezultatele învățării, de accesibilitate și de posibilitatea de a observa contribuția individuală.

II.6. Sancțiuni

Nerespectarea de către cadrele didactice a regulilor obligatorii din prezentul Ghid poate constitui, după caz, abatere de la normele de etică și integritate academică sau abatere disciplinară și se sancționează potrivit legii și regulamentelor Universității.

Utilizarea IA pentru propunerea sau fundamentarea notelor individuale, luarea unor decizii de evaluare pe baza exclusivă a rezultatelor generate de IA sau introducerea în instrumente IA a datelor cu caracter personal ale studenților, cu încălcarea normelor privind protecția datelor, poate atrage răspunderea disciplinară a cadrului didactic, potrivit reglementărilor aplicabile.

Rezultatele instrumentelor automate de detectare a conținutului generat de IA au caracter orientativ; utilizarea lor ca temei exclusiv al unei decizii care afectează un student poate atrage răspunderea cadrului didactic, potrivit prezentei secțiuni.

PARTEA a III-a

UTILIZAREA ETICĂ A INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN CERCETARE ȘI PUBLICAȚII

În activitatea de cercetare, instrumentele de inteligență artificială pot fi utilizate ca suport în documentare, în prelucrarea datelor și în redactare, cu condiția ca elaborarea propriu-zisă a demersului științific și responsabilitatea pentru rezultate să rămână ale cercetătorului.

Cu respectarea principiilor generale, IA poate fi utilizată în activitatea de cercetare pentru:

- Explorarea preliminară a literaturii de specialitate și identificarea unor direcții de cercetare;
- Rezumarea unor texte extinse, cu verificarea ulterioară a fidelității rezumatului față de original;
- Revizuirea lingvistică și stilistică a manuscriselor, inclusiv traducerea preliminară a acestora;
- Asistență în programare și în prelucrarea datelor, cu validarea metodelor și a rezultatelor de către cercetător;
- Structurarea preliminară a unui plan de articol sau a unei argumentații, dezvoltate ulterior de autor.

Atunci când IA este utilizată pentru generarea de cod, asistență în analiza statistică, prelucrarea datelor sau elaborarea unor proceduri metodologice, cercetătorul verifică independent adecvarea metodelor și validitatea rezultatelor, documentează contribuția instrumentului și asigură, în măsura posibilului, reproductibilitatea demersului științific, fără divulgarea informațiilor confidențiale.

Documentarea metodologiei indică, după caz, instrumentul, versiunea disponibilă, data, configurația relevantă, operațiunile realizate și procedurile de validare. Rezultatele importante se verifică independent, deoarece aceeași solicitare poate produce răspunsuri diferite; datele și codul se păstrează potrivit regulilor proiectului.

Instrumentele de inteligență artificială pot genera referințe bibliografice inexistente sau pot atribui unor lucrări reale concluzii pe care acestea nu le susțin. Din acest motiv, fiecare referință obținută cu ajutorul IA trebuie verificată prin consultarea sursei originale, înainte de a fi inclusă în bibliografie sau invocată în text.

Instrumentele de inteligență artificială nu pot avea calitatea de autor sau coautor al unei publicații științifice. Calitatea de autor presupune asumarea răspunderii pentru conținutul lucrării și capacitatea de a răspunde pentru acesta în fața comunității științifice, condiții pe care aceste instrumente nu le pot îndeplini.

Atunci când contribuția IA la elaborarea unei lucrări este substanțială – preluare de text, generare de cod, prelucrarea datelor sau realizarea unor elemente grafice – aceasta trebuie declarată explicit, în secțiunea prevăzută de revistă sau de editură ori, în lipsa acesteia, în secțiunea de metodologie sau într-o notă la începutul lucrării, cu indicarea instrumentului, a versiunii și a scopului utilizării. Declararea contribuției nu diminuează răspunderea autorilor pentru conținutul publicat.

Datele de cercetare nepublicate, manuscrisele aflate în evaluare, propunerile de proiect și datele cu caracter personal nu trebuie introduse în instrumente IA publice. O parte dintre aceste servicii – în special cele utilizate prin conturi individuale, gratuite sau cu plată – rețin conținutul transmis și îl pot utiliza pentru antrenarea modelelor, ceea ce poate atrage pierderea caracterului confidențial al informațiilor și, după caz, încălcarea obligațiilor asumate față de finanțatori, coautori sau parteneri.

Manuscrisele și propunerile de proiect primite spre evaluare au caracter confidențial. Introducerea lor în instrumente IA constituie o încălcare a confidențialității evaluării, cu excepția instrumentelor puse la dispoziție sau permise expres de revista, editura sau finanțatorul care a solicitat evaluarea. De asemenea, instrumentele IA nu pot substitui judecata profesională a evaluatorului și nu pot fi utilizate pentru redactarea unei evaluări în contradicție cu politica revistei, editurii ori finanțatorului. Eventuala asistență tehnică sau lingvistică este permisă numai în condițiile expres autorizate de entitatea care solicită evaluarea și cu păstrarea confidențialității.

Generarea sau modificarea cu ajutorul IA a datelor, a imaginilor ori a rezultatelor experimentale și prezentarea acestora drept autentice constituie fraudă științifică („confecționarea sau falsificarea de rezultate ori de date”, în sensul art. 49 lit. b) și c) din Legea nr. 183/2024 privind statutul personalului de cercetare, dezvoltare și inovare, respectiv al art. 168 alin. (1) lit. a) și b), art. 169 lit. b) și c) din Legea

învățământului superior nr. 199/2023) și se sancționează potrivit reglementărilor în vigoare, indiferent de mijloacele tehnice utilizate.

Datele sintetice, simulările și imaginile generate pot fi utilizate atunci când metoda și scopul cercetării le justifică. Ele se etichetează clar, se descriu condițiile de generare și limitele lor și nu se prezintă drept observații, participanți sau rezultate empirice reale; utilizarea IA nu înlocuiește avizele etice și informarea participanților cerute pentru cercetarea respectivă.

Politicile revistelor, ale editurilor și ale finanțatorilor privind utilizarea IA sunt diferite și pot fi modificate. Înainte de transmiterea unui manuscris sau a unei cereri de finanțare, autorii au obligația de a verifica și de a respecta cerințele aplicabile în cazul respectiv, care completează prevederile prezentului Ghid. Aceste cerințe nu pot justifica încălcarea regulilor privind protecția datelor, confidențialitatea evaluării sau autenticitatea datelor de cercetare.

Abaterile de la prevederile prezentei Părți se sancționează potrivit legii – în special Legea nr. 183/2024 privind statutul personalului de cercetare, dezvoltare și inovare și art. 168 și art. 169 din Legea învățământului superior nr. 199/2023 – și, după caz, potrivit secțiunii I.6, pentru studenți și doctoranzi, sau secțiunii II.6, pentru cadrele didactice.

Pentru personalul didactic și de cercetare al Universității, dispozițiile Legii nr. 199/2023 privind etica și integritatea universitară se aplică cu prioritate, potrivit art. 3 alin. (5) din Legea nr. 183/2024.

DISPOZIȚII FINALE

Utilizarea inteligenței artificiale în mediul universitar nu modifică principiile care guvernează activitatea academică, ci contextul în care acestea se aplică. Cerințele privind originalitatea lucrărilor, verificarea informațiilor, corectitudinea evaluării și respectarea drepturilor de autor rămân aceleași; prezentul Ghid precizează modul în care ele se aplică atunci când în activitatea academică intervin instrumente de inteligență artificială.

Aplicare

Prezentul Ghid reprezintă adoptarea, la nivelul Universității „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș, a Ghidului-cadru elaborat de Consorțiul Universităților Private din România și Republica Moldova (CUP) și adoptat în data de 6 noiembrie 2026. El nu înlocuiește regulamentele proprii ale Universității, ci se aplică împreună cu acestea; trimiterile la legislație, la organele universitare și la documentele academice (fișa disciplinei, lucrarea de licență, de disertație sau de doctorat, Codul de etică și deontologie profesională) se înțeleg ca trimiteri la reglementările și documentele Universității.

Prevederile Ghidului se aplică lucrărilor predate și evaluărilor desfășurate după data adoptării, inclusiv lucrărilor de licență, de disertație și de doctorat începute anterior acestei date.

Pentru anul universitar în curs la data adoptării, regulile specifice privind utilizarea IA pot fi comunicate studenților prin informări scrise disponibile pe platforma educațională, fără modificarea imediată a fișelor disciplinelor deja aprobate. Integrarea acestora în fișe se realizează cu ocazia următoarei revizuiri.

Pentru lucrările de licență, disertație sau doctorat începute înaintea adoptării ghidului, noile obligații de documentare a utilizării IA se aplică activităților desfășurate după comunicarea lor. Nu se solicită retrospectiv evidențe care nu aveau obligația de a fi păstrate la momentul desfășurării activității. Cerințele generale de integritate academică rămân aplicabile.

Prevederile formulate ca obligații sau interdicții, în special cele din secțiunile I.2, I.3, I.6, II.2, II.3 și II.6, precum și Partea a III-a, devin obligatorii pentru membrii comunității academice de la data adoptării. Principiile generale, listele de verificare și recomandările practice (secțiunile I.4, I.5, II.4 și II.5) au caracter orientativ. Abaterile și sancțiunile se stabilesc și se aplică potrivit legii și Codului de etică și deontologie profesională al Universității. În procedura prevăzută la secțiunea I.6, studentul este ascultat de Comisia de etică universitară, iar contestațiile se soluționează potrivit regulamentelor Universității.

Prezentul Ghid nu instituie sancțiuni autonome față de cele prevăzute de lege și de reglementările Universității. Eventualele încălcări se analizează de structurile competente, potrivit procedurilor aplicabile, cu respectarea dreptului la apărare și a principiului proporționalității. La aprecierea situației sunt avute în

vedere natura și amploarea utilizării IA, regulile comunicate în prealabil, caracterul intenționat al încălcării și efectul asupra autenticității activității academice sau corectitudinii evaluării.

Aplicarea efectivă presupune aducerea regulilor la cunoștința comunității academice. În acest sens, Universitatea asigură comunicarea prevederilor Ghidului la începutul fiecărui an universitar, în toate cele cinci facultăți, precum și preluarea cerințelor specifice în fișele disciplinelor și în informările transmise studenților.

Universitatea desemnează structura responsabilă de coordonarea aplicării prezentului Ghid și stabilește atribuțiile conducerii, ale facultăților, ale compartimentului IT, ale persoanei responsabile de protecția datelor și ale structurilor de etică și calitate implicate. Înainte de a aproba un instrument IA pentru utilizare instituțională, Universitatea analizează scopul, condițiile tehnice, juridice și de protecție a datelor ale acestuia; instrumentele aprobate se înscriu într-un registru propriu, cu indicarea furnizorului, a scopului și a datelor pentru care este autorizat, a responsabilului, a actului de aprobare, a condițiilor de acces și de păstrare și a datei reevaluării. Aprobarea unui instrument nu echivalează cu autorizarea oricărei utilizări a sale.

Universitatea stabilește, cu consultarea persoanei sau a structurii care răspunde de protecția datelor, condițiile în care datele cu caracter personal ale studenților și ale personalului pot fi prelucrate cu instrumente IA și le aduce la cunoștința cadrelor didactice.

Sistemele IA destinate admiterii, evaluării rezultatelor învățării sau monitorizării comportamentelor interzise la examene pot intra în categoria sistemelor cu grad ridicat de risc, în condițiile art. 6 și ale anexei III pct. 3 din Regulamentul (UE) 2024/1689, cu modificările ulterioare. Încadrarea, obligațiile și termenele aplicabile se verifică înainte de implementare. Informarea prealabilă a studenților și supravegherea umană nu înlocuiesc celelalte cerințe legale.

Universitatea sprijină dezvoltarea competențelor personalului didactic, de cercetare și administrativ privind utilizarea inteligenței artificiale, prin programe proprii, prin parteneriate cu alte instituții sau prin recomandarea unor programe și materiale de formare, potrivit art. 4 din Regulamentul (UE) 2024/1689 – AI Act, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2026/1744. Formarea se adaptează rolului, experienței și riscurilor utilizării și include exerciții de verificare a rezultatelor, protecția datelor, integritatea și proiectarea evaluării.

Studenții beneficiază de orientare privind învățarea cu IA, înțelegerea funcționării și limitelor sale și utilizarea responsabilă în viitoarea profesie. Universitatea pune la dispoziție exemple de utilizări permise și nepermise, exerciții de declarare și un punct de contact pentru întrebări și incidente. Formarea se actualizează periodic și nu se limitează la prezentarea unor produse comerciale.

Revizuire

Evoluția rapidă a tehnologiilor de inteligență artificială impune actualizarea periodică a prezentului Ghid. Universitatea revizuiește prezentul Ghid cel puțin o dată în fiecare an universitar, precum și ori de câte ori intervin modificări legislative sau evoluții tehnologice care afectează aplicabilitatea prevederilor sale ori atunci când Consorțiul revizuiește Ghidul-cadru.

Revizuirea are în vedere experiența acumulată în activitatea curentă, în toate cele cinci facultăți: situațiile întâlnite în procesul de predare și de evaluare, întrebările formulate de studenți și de cadrele didactice, precum și cazurile analizate de Comisia de etică universitară. Universitatea transmite Consorțiului observațiile și bunele practici identificate, fără date care să permită identificarea persoanelor, în vederea includerii acestora în versiunile următoare ale Ghidului-cadru.

Structurile de asigurare a calității monitorizează aplicarea prezentului Ghid în cadrul fiecărei facultăți, oferă sprijin metodologic cadrelor didactice și analizează periodic dificultățile semnalate în activitatea de predare și de evaluare. Pe baza acestei analize, structurile de asigurare a calității pot formula propuneri de îmbunătățire a Ghidului, în colaborare cu facultățile, cu reprezentanții studenților și cu structurile competente în materie de etică universitară și de protecție a datelor.

RESURSE

Prezentul Ghid preia și adaptează Ghidul-cadru elaborat de Consorțiul Universităților Private din România și Republica Moldova (CUP), în concordanță cu Codul european de conduită pentru integritatea cercetării (ALLEA, ediția revizuită, 2023), Recomandarea UNESCO privind etica inteligenței artificiale (2021), UNESCO *Guidance for Generative AI in Education and Research* (2023), *ERA Living Guidelines on the Responsible Use of Generative AI in Research* (Comisia Europeană, a patra versiune, octombrie 2026), *Orientări privind utilizarea etică a inteligenței artificiale și a datelor în procesul de predare și învățare pentru cadrele didactice* (Comisia Europeană, ediție revizuită, 2026), precum și cu alte documente și orientări europene recente privind utilizarea etică a inteligenței artificiale în educație și cercetare.

Cadrul legal relevant include Legea învățământului superior nr. 199/2023, Legea nr. 183/2024 privind statutul personalului de cercetare, dezvoltare și inovare, Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, Regulamentul (UE) 2016/679 (Regulamentul general privind protecția datelor), Legea nr. 190/2018 și Regulamentul (UE) 2024/1689 privind inteligența artificială. Sunt, de asemenea, relevante Hotărârea Guvernului nr. 305/2024 pentru aprobarea Codului-cadru de etică și deontologie universitară și Codul drepturilor și obligațiilor studentului, aprobat prin Ordinul ministrului educației nr. 4.394/2024.

Prezentul Ghid valorifică, de asemenea, experiența acumulată de Facultatea de Drept a Universității, care a adoptat propriile ghiduri pentru utilizarea etică a inteligenței artificiale de către studenți (noiembrie 2025, revizuit în septembrie 2026) și de către cadrele didactice (septembrie 2026); aceste ghiduri rămân aplicabile, cu prioritate, în cadrul Facultății de Drept, acolo unde sunt mai detaliate decât prezentul document.

Au fost consultate, de asemenea, politicile privind utilizarea IA ale unor universități particulare de prestigiu din străinătate:

1. Generative AI at Princeton, Universitatea Princeton, Office of Information Technology;
2. AI at Yale, Universitatea Yale;
3. Guidelines for Using ChatGPT and other Generative AI tools at Harvard, Universitatea Harvard, Office of the Provost;
4. Responsible use of Generative AI in our education, KU Leuven, Learning Lab (actualizată în septembrie 2026, pentru anul universitar 2026–2027).

Notă privind utilizarea IA la redactarea Ghidului

La adaptarea prezentului Ghid, pornind de la Ghidul-cadru al Consorțiului Universităților Private din România și Republica Moldova (CUP), s-au folosit instrumente de inteligență artificială generativă (ChatGPT, dezvoltat de OpenAI, și Claude, dezvoltat de Anthropic), ca suport de documentare, analiză și structurare a conținutului, precum și pentru corecturi gramaticale și îmbunătățiri lingvistice și stilistice. Autorii au verificat sursele citate, au revizuit critic toate textele și își asumă forma finală a Ghidului.